

Tisková zpráva, Brno, 2. března 2018

Kniha připomíná slávu portášů, zapomenutých ochránců hranic

O historii jedné z nejstarších bezpečnostních organizací působících na českém území informuje nejnovější publikace nakladatelství Masarykovy univerzity Munipress. Jmenuje se „Portáši. Historie a tradice“ a napsal ji Daniel Drápala z Ústavu evropské etnologie Filozofické fakulty Masarykovy univerzity. Shrnutí jeho 20letého výzkumu ukazuje, že portáši měli větší vliv a působnost, než se obecně myslí.

Skupina strážců východomoravských hranic vznikla v roce 1638, nejdříve pod označením Věrní Valaši. Jejich úkolem bylo zklidnit situace na hranicích. *„Poprvé byli ustanoveni během 30leté války. Přes oblast tehdy procházela různá vojska a docházelo navíc k valašským povstáním – někteří Valaši spolupracovali s proticísařskou stranou a pomohli například vyplenit Kroměříž,“* přiblížil Drápala. Název skupiny proto měl být výrazem snahy části obyvatel odlišit se od těch odbojných, kteří brojili proti panovníkovi.

Ačkoliv jsou portáši obecně vnímáni jako jedna z lokálních obranných skupin, jejich působení bylo velmi rozsáhlé a také organizačně dosáhli největší propracovanosti. Definitivně byli jako sbor ustanoveni v roce 1717. Jeho působnost pokrývala celé horské hraniční pásmo mezi Moravou a Uhrami. Úspěšné zásahy a dobré renomé nakonec vedly k jejich povolání na Těšínsko a Opavsko, kde si později podle jejich vzoru vytvořili vlastní sbory. Podle Drápalova výzkumu byli také často zváni jako výpomoc při výjimečných situacích. *„Chytili několik lupičů a zbojníků v okolí Černé Hory na Blanensku, zasahovali proti přepadávání na poštovní cestě mezi Vyškovem a Brnem a před bitvou u Slavkova dokonce doprovázeli ruské vojenské oddíly a sloužili jako vojenská policie.“*

Kniha přibližuje příběhy jednotlivých osobností a situace, ve kterých portáši zasahovali. Ukazuje také jejich sociální postavení, roli v historii regionů a průnik do ústní lidové slovesnosti i praktické záležitosti jako výzbroj a výstroj členů sboru a to, co jejich práce obnášela.

Sbor pracoval až do roku 1830, kdy byl pro přežitý způsob fungování zrušen, a později jej nahradili moderněji organizovaní četníci. Tradice však žije dodnes. Připomíná ji novodobý Valašský sbor portášský, který organizuje mimo jiné každoroční slavnosti ve Valašské Bystřici.

Martina Fojtů, Tiskový odbor Masarykovy univerzity

Rektorát, Žerotínovo nám. 9, 601 77 Brno, T: +420 549 493 751, M: +420 725 316 964, E: fojtu@rect.muni.cz, www.muni.cz

Text této tiskové zprávy, k němuž vykonává autorská práva Masarykova univerzita, je dostupný pod licenčními podmínkami [Creative Commons Uvádějte autora 3.0 Česko](https://creativecommons.org/licenses/by/3.0/). Užití textu na základě zákona tím není nijak omezeno, zúženo či limitováno